

Dokument 21 S

(2009–2010)

Årsrapport til Stortinget fra Stortingets delegasjon for arktisk parlamentarisk samarbeid

Årsrapport for virksomheten til Stortingets delegasjon for arktisk parlamentarisk samarbeid for perioden 22. oktober 2009 til 15. september 2010

Til Stortinget

Innledning

Stortingets delegasjon for arktisk parlamentarisk samarbeid for valgperioden 2009–2013 består av følgende representanter:

Medlemmer	Varamedlemmer
Morten Høglund (FrP), leder	Anne Marit Bjørnflaten (A)
Eirik Sivertsen (A), nestleder	Arne L. Haugen (A)
Ingalill Olsen (A)	Øyvind Korsberg (FrP)
Henning Skumsvoll (FrP)	Frank Bakke Jensen (H)
Ivar Kristiansen (H)	Irene Lange Nordahl (Sp)
Inga Marte Thorkildsen (SV)	Line Henriette Hjemdal (KrF)

Generelt

Den 22. oktober 2009 vedtok Stortinget å opprette en delegasjon for arktisk parlamentarisk samarbeid. Delegasjonen har 6 medlemmer og 6 varamedlemmer. Delegasjonsleder representerer Stortinget i Den arktiske parlamentarisk komiteen. Bakgrunnen for opprettelsen var et ønske om å styrke Stortingets oppmerksomhet om utviklingen i Arktis. Norge har lange tradisjoner i polare strøk og har store nasjonale

interesser å ivareta som en polarnasjon. De siste årene har vi sett en ny utvikling i Arktis. Høyere temperaturer gjør at isen i Arktis smelter og gjør området mer åpent og tilgjengelig for menneskelig aktivitet knyttet blant annet til skipsfart, ressursutvinning og turisme. Samtidig har vi sett at interessen for Arktis og nordområdene har økt nasjonalt, i de arktiske landene og i det øvrige internasjonale samfunnet.

Det arktiske parlamentarikersamarbeidet

Lederen av Stortingets delegasjon Morten Høglund representerer Stortinget på møtene til Den arktiske parlamentarisk komiteen. Denne komiteen består av folkevalgte fra de 8 arktiske landene (Canada, Danmark, Finland, Island, Norge, Russland, Sverige og USA) og Europaparlamentet. Urfolkene i Arktis deltar i samarbeidet som faste deltakere (permanent participants). I perioden 22. oktober 2009 til 15. september 2010 avholdt komiteen 5 møter (Helsingfors, Washington, Oslo og to i Brussel). Viktige saker som har vært tatt opp på møtene, er den folkerettslige situasjonen i Arktis med vekt på FNs havrettskonvensjon, redegjørelser for og dialog rundt USAs arktiske politikk, og Norges nordområdepolitikk. Et tema som har vært berørt på flere av møtene, er sjøfartssikkerhet og redningssamarbeid i Arktis. Antall fiskefartøy, cruiseskip og andre fartøy som opererer i Arktis, har økt voldsomt de siste årene, samtidig som kapasiteten til å utføre redningsoperasjoner ved en eventuell ulykke er svært begrenset. Dette er en stor utfordring som de arktiske landene i fellesskap forsøker å gjøre noe med. Andre tema som har blitt berørt, er forvaltning av naturressurser i Arktis og situasjonen til urbefolkningen i Arktis.

På møtene har komiteens medlemmer diskutert arktisk politikk med blant andre USAs innenriksmi-

nister Ken Salazar, leder av Senatets utenrikskomité John Kerry, Danmarks utenriksminister Lene Espersen og Norges utenriksminister Jonas Gahr Støre.

Et viktig formål med møtene i Den arktiske parlamentarisk komiteen er å ha en dialog med landet som er leder av Arktisk råd – det arktiske regjerings-samarbeidet. I perioden april 2009–mai 2011 er det Danmark/Grønland/Færøyene som har formannskapet i Arktisk råd.

Den arktiske parlamentarisk komiteen har i perioden vært ledet av Hannes Manninen fra Finland. Stortinget har påtatt seg å være vertskap for sekretariatsfunksjonen til det arktiske parlamentarikersamarbeidet. Dette utføres av delegasjonssekretær Bjørn Willy Robstad. I kraft av å inneha denne posisjonen deltar Bjørn Willy Robstad som observatør på møtene i Arktisk råd. Robstad deltar på de halvårlige høynivå-møtene på tjenestemannsnivå (Senior Arctic Official), og i 27. mai 2010 deltok han som observatør på vegne av Den arktiske parlamentarisk komiteen på statssekretærmøtet i Arktisk råd i København.

Den 9. arktiske parlamentarisk konferansen

Den 9. arktiske parlamentarisk konferansen ble arrangert i Europaparlamentet i Brussel 13.–15. september 2010. Hovedtema på denne konferansen var:

- bærekraftig forvaltning av de levende ressursene i Arktis
- samarbeid om utdanning og forskning – oppfølging av det internasjonale polaråret
- konsekvenser av at isen smelter i Arktis

Stortingets delegasjon representerte Stortinget på konferansen. Deltakerne var Morten Høglund (FrP), Eirik Sivertsen (A), Ingalill Olsen (A) Siri A. Meling (H) og Henning Skumsvoll (FrP). Delegasjonsleder Morten Høglund og statssekretær i Utenriksdepartementet Erik Lahnstein var hovedinnlederne på konferansen.

Konferansen vedtok en slutterklæring som er rettet til regjeringene i de arktiske land, Arktisk råd og institusjonene i EU. Slutterklæringen finnes som vedlegg til denne rapporten.

Hannes Manninen fra Finland ble gjenvalgt som leder av den arktiske parlamentarisk komiteen, og Bjørn Willy Robstad ble gjenutpekt som sekretær for komiteen.

Planer for neste år

En viktig del av delegasjonens arbeid det neste året vil være å følge opp slutterklæringen fra den 9. arktiske parlamentarisk konferansen som ble arrangert i Brussel 13.–15. september 2010. Hovedtema i slutterklæringen er de samme som for konferansen: bærekraftig ressursforvaltning, utdanning og forskning, og konsekvenser av ismeltingen i Arktis. Dette vil være viktige tema for delegasjonen i det kommende året.

Slutterklæringen er rettet til Arktisk råd, regjeringene i de arktiske landene og EU. Delegasjonen vil følge opp innholdet i slutterklæringen overfor den norske regjeringen, relevante komiteer i Stortinget, samt ha en dialog med andre relevante aktører i det arktiske samarbeidet.

Delegasjonen planlegger også å gjennomføre en delegasjonsreise til Kirkenes og Murmansk i løpet av det neste året, samt å delta på det andre parlamentarisk forumet for Den nordlige dimensjon 22.–23. februar 2011 i Tromsø.

Stortingets delegasjon for arktisk parlamentarisk samarbeid

Stortingets delegasjon for arktisk parlamentarisk samarbeid har i perioden avholdt 3 delegasjonsmøter og én delegasjonsreise til Tromsø og Svalbard.

På delegasjonsreisen til Tromsø og Svalbard hadde delegasjonen møter med blant annet Polarinstituttet, Havforskningsinstituttet, Sysselmannen på Svalbard, Universitetsstudiene på Svalbard, Kings Bay og Lokalstyret i Longyearbyen. Delegasjonen besøkte også Ny-Ålesund.

Delegasjonen var også vertskap for et møte i Den arktiske parlamentarisk komiteen i Stortinget den 7. juni 2010 hvor medlemmer av delegasjonen deltok. På dette møtet presenterte utenriksminister Jonas Gahr Støre Norges arktiske politikk og den nylig inngåtte avtalen mellom Norge og Russland om delelinjen i Barentshavet. Den danske utenriksminister Lene Espersen deltok også for å rapportere om aktivitetene til det danske formannskapet i Arktisk råd. Et annet sentralt tema på møtet var den internasjonale forskerkonferansen om oppfølgingen av Det internasjonale polaråret som ble arrangert på Lillestrøm 8.–12. juni 2010 og hvor delegasjonen deltok sammen med medlemmer av Den arktiske parlamentarisk komiteen.

Som Stortingets representant i Den arktiske parlamentarisk komiteen har Morten Høglund vært komiteens rapportør for temaet «Samarbeid om utdanning og forskning – oppfølging av det internasjonale polaråret». I den forbindelse hadde Høglund flere møter med representanter fra norsk arktisk forskermiljø, og deltok på rådsmøtet til Arktisk universitet i

Yakutsk, Russland 2.–4. juni 2010. Høglund presenterte rapporten som en av hovedinnlederne på parlamentarikerkonferansen i Brussel 13.–15. september 2010. Høglunds anbefalinger dannet grunnlaget for anbefalingene omkring dette temaet i sluttdeklarasjonen fra konferansen.

Delegasjonen har vært representert ved arktiske møter og seminarer, blant annet i Brussel. Delegasjo-

nen finansierte en utstilling om arktisk parlamentarisk samarbeid i forbindelse med deltakelse på «Arctic Venue» i København i 12.–19. desember 2009. «Arctic Venue» var et sidearrangement under FNs klimatoppmøte (COP 15) i København som foregikk i samme periode. Utstillingen er senere satt opp på andre konferanser, blant annet «Arctic Frontiers» i Tromsø i 25.–29. januar 2010.

Morten Høglund
delegasjonsleder

Vedlegg

Ninth Conference of Parliamentarians of the Arctic Region, European Parliament, Brussels 13–15 September 2010

Conference statement

We, the elected representatives of Canada, Denmark/Greenland, the European Parliament, Finland, Iceland, Norway, Russia, Sweden;

In collaboration with the indigenous peoples of the Arctic;

Meeting to discuss the sustainable use of living resources in the Arctic, cooperation in education and research – the legacy of IPY, and the consequences of the melting ice;

Considering the transformative change now occurring in the Arctic driven by the forces of climate change and globalization resulting in tighter economic and geopolitical links;

Ask the governments in the Arctic Region, the Arctic Council and the institutions of the European Union:

Regarding the sustainable management of living resources in the Arctic, to

1. Create mechanisms that emphasize ecosystem-based management and extended environmental impact assessment procedures, as well as social impacts, on an Arctic-wide basis.
2. Establish Arctic cooperation on the management of living resources in the Arctic, and formulate a common set of goals and interests.
3. Examine what sort of practical hunting and fisheries education exists in the Arctic, and facilitate a closer cooperation between research institutions and hunting organizations in the Arctic region.
4. Commission the University of the Arctic to strengthen education, including traditional knowledge, related to the sustainable hunting of marine mammals and establish a network between educational institutions in this field, as well as increase the number of grants to PhD fellowships and research into marine mammals.
5. Collect and share data on new and emerging fisheries within their exclusive economic zones toward ensuring sustainable development of those fisheries and to work towards consistency of approaches and standards for managing transborder stocks.
6. Strengthen the cooperation of the circumpolar reindeer herders' network, including the IPY legacy, the University of the Arctic Institute for Circumpolar Reindeer Husbandry, as reindeer as a species and their grazing lands have a special

significance for human life and the economy in the Arctic.

Regarding cooperation in education and research, and the follow-up of the International Polar Year, to

7. Enhance Arctic research and education programs for circumpolar projects with the possibility for non-Arctic countries to participate.
8. Implement agreements and share information between the Arctic countries and other interested nations that secure access to research data and information about the Arctic.
9. Secure long-term monitoring of development in the Arctic and support the Sustaining Arctic Observing Networks (SAON) process.
10. Arrange a meeting between the ministers responsible for research in Arctic countries and the ministers from countries participating in the International Polar Year, if possible in conjunction with the IPY Conference in Montreal 22–27 April 2012, in order to promote mutually beneficial interaction between the science and policy communities.
11. Assess the IPY results and, together with scientific organizations, develop a document for decision-makers of emerging key research findings, and promote consultations on the proposal for an International Polar Decade.
12. Provide easy access to the results of IPY for researchers, decision-makers and the general public.
13. Move forward on the plans by the European Commission to set up an EU Arctic Information Centre, taking note of the idea to set up such a centre as a network with a hub at the Arctic Centre of the University of Lapland, Finland, and cooperating with relevant research institutions.
14. Strengthen existing mobility and exchange programs to increase circumpolar mobility as well as «Go North» mobility for students from southern locations as a focused means to secure international cooperation, integration, and the development of future polar scientists.
15. Connect the science community and the business sector in order to use the results from polar research to create new jobs in the Arctic region, particularly for those already living there.
16. Further develop and continue partnerships and general dialogue with local and indigenous communities in business development, knowledge

development, IPY legacies and democracy building in the Arctic.

17. Continue to provide programs to encourage interdisciplinary research cooperation in the Arctic.

Regarding consequences of the melting ice in the Arctic, to

18. Conclude the agreement on search and rescue and increase capacity in the Arctic Region in order to ensure the appropriate response to possible accidents as the Arctic opens up to marine shipping.
19. Strengthen existing measures and develop new measures to improve the safety of maritime navigation, in particular through the International Maritime Organization and its ongoing work, notably in the development of a compulsory Polar Code.
20. Implement the recommendations of the Arctic Council's Arctic Marine Shipping Assessment.
21. Raise a strong Arctic message to combat climate change at the COP 16 negotiations in Mexico 2010.
22. Enhance efforts to prevent and mitigate climate change and its consequences for Arctic populations and wildlife habitats.
23. Continue to improve the assessment of the environmental, societal and economic consequences of natural resources' exploration and extraction.
24. Support the Icelandic initiative toward a second Arctic Human Development Report in 2014, bringing together state-of-the-art knowledge from the IPY that covers Arctic societies and their welfare in a global context.

Ask the Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic Region, to

25. Engage in the preparation of the next Conference of the International Polar Year in Canada in April 2012 and actively participate in the Conference.
26. In cooperation with University of the Arctic strengthen the open dialogue between the science community and political leadership in the circumpolar north.
27. Ask the University of the Arctic in cooperation with organisations like IASSA and IASC increasingly to publish Arctic relevant knowledge in reviewed academic journals, with a focus on marine mammals.
28. Promote the Statement from the Ninth Conference of Parliamentarians of the Arctic Region in the development of an Arctic policy in the European Union and the Arctic states, and involve all the member parliaments in this process.
29. Encourage member parliaments to organize conferences and public consultation exercises on the

sustainable management of living resources in the Arctic that involve the participation and contributions of fishermen, hunters, reindeer herders, scientists, politicians and other interested parties.

Furthermore the Conference

30. Asks the Arctic Council and Arctic governments to establish a panel to provide an assessment on how the Arctic nations can prepare for new opportunities and challenges as a result of a changing Arctic, and on the basis of such a study, create a vision for the Arctic in 2030. The panel should include representatives of the science community, parliamentarians, business community and indigenous peoples' organizations.
31. Asks the Arctic states to arrange an Arctic Summit at the level of heads of state and government to show leadership and promote the Arctic region as an area of peaceful development and cooperation.
32. Supports the Arctic Council as the primary forum for Arctic cooperation, and encourages the Arctic Council to arrange annual ministerial meetings and to strengthen its legal and economic base, and to establish a permanent secretariat for the Council.
33. Calls on the partners of the Northern Dimension Policy and the Barents Euro-Arctic Council, as well as the other structures of cooperation in the Northern Dimension region, to actively implement the policy in the Arctic, and especially to include the Arctic in the new efforts to develop logistics and transportation, environmental policies, as well as to promote cultural exchange.
34. Takes note of the EU's efforts to develop an Arctic Policy and encourages the Arctic Council to consider granting the EU Commission permanent observer status in the Council in order to strengthen cooperation between the Council and the European Union.
35. Supports an active dialogue between Arctic and non-Arctic states in order to increase awareness among the general public as well as governments of the Arctic and its importance, not only regionally but globally.
36. Encourage the European Commission and Arctic governments to have effective dialogue with Arctic indigenous peoples on matters concerning them.
37. Acknowledges the interest and presence of parliamentary observers and representatives from governments and non-government agencies at this Conference, and recognizes their important role in relaying the messages and supporting the actions herein discussed.

38. Welcomes the forthcoming Swedish Chairmanship of the Arctic Council and looks forward to continued cooperation with the Arctic Council.
39. Welcomes and accepts the kind invitation of the Parliament of Iceland to host the tenth Conference in 2012.

